

Uppdatering av riktlinje mot mutor, korruption och jäv

Dnr 00413-2023

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att fastställa uppdaterad riktlinje mot mutor, korruption och jäv.

Sammanfattning

Region Norrbotten har sedan tidigare en riktlinje mot mutor, korruption och jäv. Region Norrbotten ska fortsatt ha ett tydligt och restriktivt förhållnings-sätt och inte tolerera mutor, korruption eller jäv. Behov har dock uppstått av att revidera riktlinjen för att ge en mer nyanserad bild och för att anpassa den efter SKR:s vägledning och samverkansregler med industrin.

Beslutsunderlag

Riktlinje mot mutor, korruption och jäv.

Ärendet

Bakgrund

Fullmäktige beslutade vid sammanträde den 14-15 april 2021, § 28, att godkänna den senaste versionen av Region Norrbottens riktlinje mot mutor, korruption och jäv. Genom denna riktlinje infördes en nolltolerans mot förmåner för samtliga medarbetare och förtroendevalda.

Region Norrbotten ska fortsatt ha ett tydligt och restriktivt förhållningssätt och inte tolerera mutor, korruption eller jäv. Behov har dock uppstått av att revidera riktlinjen för att ge en mer nyanserad bild och för att anpassa den efter SKR:s vägledning och samverkansregler med industrin.

Medarbetare och förtroendevalda har dagligen kontakt med ett stort antal människor och företag. Vid dessa kontakter finns risk att utsättas för otillbörlig påverkan. Ibland kan det vara svårt att avgöra var gränsen mellan det tillåtna och det otillåtna går.

Att som i den nuvarande riktlinjen förbjuda alla typer av förmåner har dock uppfattats som alltför långtgående och i vissa fall hämmande för t.ex. sjukvårdspersonal som inte kunnat delta i t.ex. läkemedelsluncher som industrin anordnar, vilket andra regioner tillåter. SKR har ingått en överenskommelse om samverkansregler med läkemedelsindustrin, medicintekniska industrin och laboratorietekniska industrin. Med den nuvarande riktlinjen kan region-

ens personal inte medverka som personal vid andra regioner eftersom sammankomsterna ofta sker under luncher som, enligt samverkansreglerna, får erbjudas av industrin om det är fråga om en måttfull måltid i anslutning till sammankomsten. Enligt regionens nuvarande riktlinje får medarbetare inte delta i denna typ av sammankomster eftersom industrin bjuder på mat.

Riktlinjen har vidare uppfattats som alltför långtgående då den bl.a. innebär att medarbetare och förtroendevalda enligt nolltoleransen inte kan ta emot en kopp kaffe eller objekt såsom pennor, nyckelringar eller andra reklamartiklar av ringa värde.

I SKR:s vägledning *Om mutor och jäv - Vägledning för anställda inom kommuner, landsting och regioner* anges att ”Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.” och ”Ett bra sätt att undvika svåra gränsdragningsproblem är naturligtvis att helt undvika att ta emot gåvor och förmåner. Ibland kan en givare komma att uppfatta det som oartigt av mottagaren att avböja en gåva eller belöning. Om värdet är mycket lågt kan det vara tillåtet att ta emot den. Men om den över huvud taget ska kunna tas emot måste det vara helt klart att den inte kan uppfattas som muta. Ibland kan även en gåva eller belöning utan ekonomiskt värde framstå som så attraktiv för mottagaren att den kan tänkas påverka dennes tjänsteutövning. Rena penninggåvor kan aldrig tas emot även om det skulle röra sig om små belopp.”

Ändringar i riktlinjen

I nuvarande riktlinje står att medarbetare och förtroendevalda inom Region Norrbotten ska tacka nej till samtliga förmåner som erbjuds dem i samband med utövandet av tjänsten eller uppdraget. Detta föreslås ändras till att:

”Varje förmån som kan misstänkas påverka tjänsteutövningen är otillåten. Frågor som du bör ställa dig om du erbjuds något av en utomstående part är:

- *Är detta en förmån och varför erbjuds den mig?*
- *Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?*
- *Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?*
- *Vilket inflytande har jag på min arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?*

Rena penninggåvor kan aldrig tas emot även om det skulle röra sig om små belopp. Ett bra sätt att undvika svåra gränsdragningsproblem är att helt undvika att ta emot gåvor och förmåner.”

Ovanstående text är hämtad från SKR:s vägledning *Om mutor och jäv - Vägledning för anställda inom kommuner, landsting och regioner*.

Avsnittet ”Gåvor” i riktlinjen föreslås ändras från att ”Medarbetare och förtroendevalda får inte ta emot gåvor.” till

”Det som är avgörande för om man får ta emot någonting eller inte är alltid om det påverkar dig i din tjänsteutövning, eller om det kan uppfattas som att du blivit påverkad i din tjänsteutövning.

Gåvor som normalt anses tillåtna är gåvor som består av enklare reklamartiklar, t.ex. pennor, nyckelringar, eller annat av mycket ringa värde. Som tumregel kan man säga att man kan ta emot gåvor som är värda mindre än 100 kr. Även om en gåva är värd mindre än 100 kr får den dock inte tas emot om den påverkar dig eller kan uppfattas påverka dig i din tjänsteutövning.

Man får inte ta emot:

- *kontanter,*
- *biljetter till sportevenemang, teaterföreställningar, konserter eller liknande,*
- *gåvor i samband med en upphandling,*
- *gåvor som är värda mer än ca 100 kr, eller*
- *gåvor som, oavsett värde, påverkar dig i din tjänsteutövning.*

Det är inte heller tillåtet att inom vården ta emot belöningar från patienter eller anhöriga för utfört arbete.”

Avsnittet ”Måltider” föreslås ändras från ”Region Norrbottens medarbetare och förtroendevalda får inte i samband med utövandet av tjänsten eller uppdraget delta i luncher bekostade av intresseorganisationer eller företag.” till

”Måltider som betalas av en extern part kan innebära en risk.

Region Norrbottens medarbetare och förtroendevalda kan dock ta emot enstaka, ej återkommande arbetsmåltider av vardaglig karaktär och av mindre värde som serveras under arbetets gång. Måltiderna får inte vara lyxbetonade och de måste alltid ha ett tydligt verksamhetsrelaterat inslag. Måltiden får inte vara det huvudsakliga syftet med mötet. Man får inte heller ta emot en inbjudan till teater, konsert eller liknande i samband med en måltid.

Att bli bjuden på en måltid i samband med en upphandling av varor, tjänster eller entreprenader är aldrig tillåtet.”

Härvid kan jämföras SKR:s samverkansregler med industrin där det står att ”Vid sammankomster arrangerade av eller i samarbete med industrin får industrin erbjuda en måttfull måltid i anslutning till sammankomsten.”

Slutligen föreslås vissa språkliga ändringar under ”Rapportera oegentligheter”. Nuvarande riktlinje är skriven utifrån att regionen ska införa ett visselblåsarsystem. Ändringar föreslås så att det framgår att regionen numera har ett visselblåsarsystem.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka förhållandet mellan kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka barn.

Protokollsutdrag skickas till:

Regiondirektören

Stabschefen

Avdelningsdirektörer

Divisionschefer